

‘ՊՁ ԵՎԻ ՊԱՇՏՈՆ ԱՌՆՈՒՆ՝ ԱՅԼ ՊԱՇՏՆԵԼ’

Զայնասփռուած Ս. Թարուքեան Յանաբէկ

Մեր Տէրը այս պատգամով կը յատկանշէր աշխարհ գալու իր գերը, ոչ միայն ծառայելու մարդկութեան՝ այլև իր արիւնը տալու տնոր փրկութեան համար։ Տիրոջ կեանքին ամենէն յատկանշական գիծերէն մին է ծառայութեան համարելի ոգին, և Որդի Մարդոյ աշխարհ եկած էր ծառայելու մարդոց և ոչ թէ անոնցմէ ծառայութիւն ընդունելու։ Յիսուսի կեանքին ու գործունէութեան բոլոր երեսները կը բարացուցուն Նուիրեալ այս ծառայութեամբ՝ մարդկային բազմադէմի կարօտութիւններուն ի խնդիր։

Անն որ ձեր մէջէն մեծ կ'ուզէ ըլլալ թող ծառայ ըլլայ բոլորինն։ Այս ոգիով տոգորեց իր աշակերտները, առաջնորդեց ու դաստիարակեց, որպէսզի «ծառաներ» ըլլան մարդոց՝ ճշմարտութեան, արդարութեան, լոյսի ու սիրոյ արօրադիր քարուղծութեան իրենց ասպարէզին ու կեանքի բովանդակ ընթացքին մէջ։

Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին, այսօր, ծառայութեան կը կոչէ Նոր ընծայեալ մը, որ մտադիւր յօժարակամութեամբ կ'ընէ իր ծառայութեան և կոչումին Ուխտը։ Մեզ կը վիճակի յանուն Հայ Եկեղեցւոյ կրկնէլ դարուցի ի դարս աւանդուած Աւետարանի ծառայութեան այս պատգամը թէ՛ ձեռնադրութեան շնորհը ընդունողին և թէ՛ ձեզ՝ բոլոր հաւատացեալներուդ, որոնք զգացուած հոգիով կը մանակցիք այս շնորհաբաշխութեան հանգէսին և հոգեւոր ուրախութեան։

Ի՞նչ կայ ասկէ աւելի խորունկ և աստուածային, զոր մարդկութիւնը կրցած ըլլայ սորվեցնել իր զաւակներուն քան անձնուրաքար ծառայել Աստուծոյ, Ազգին, Հայրենիքին և Մարդկութեան ու քրիստոնէական մեծ ընտանիքին։

Թէ պէտք է ծառաներ ըլլալ՝ ուրիշները զերծ պահելու համար չարիքէ և Նախապաշարունակներէ։ Թէ պէտք է գերի ըլլալ իր կոչումին՝ ազատագրելու գաղա-

փարը։ Թէ պէտք է՝ սիրել ուրիշները՝ մոռցնել տալու իրենց ունեցած ատելուութիւնները, քէնն ու հեռը. հեզ և խռնար պարտինք ըլլալ՝ ամէնեւուրեմ մարտաւանները։ Թէ պէտք է բարեկամիք ըլլանք յիւրաքու, մեր շրջանակէն տարագրել կարենալու թշնամութեան և ատելաւազ զգացումներու չար սերմանողները։

Մարդկային որեւէ յարաբերութիւն կատարեալ չէ՝ եթէ չունի կնիքը բարեկամութեան, այսինքն, ծառայութեան և զուհողութեան գերազանց պտուղին։ Աշխարհը լեցուն է եղբայր մարդերով, բայց իրական եղբայրական բարեկամութիւնը բացառիկ է և քրիստոնէական միայն, և այդ է պատճառը որ Յիսուս «բարեկամներ» կոչեց իր աշակերտները, անոնց սիրոյն մէջ բարեկամութիւն փնտռեց՝ իրեն գերազոյն և նուիրական կապ մարդկային սիրտերը իրար զօգող։ Ու անկէց ի վեր Քրիստոնէութեան բոլոր սուրբերը, մարտիրոսներն ու նահատակները, հերոսները և իրաւ հաւատացեալները, ճշմարիտ քրիստոնէի կեանքնկատած են բարեկամական կամ որդիական հաղորդակցութիւն մը Աստուծոյ հետ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ։

Ձեռք կրնար, սակայն, ծառայել Աստուծոյ և մարդկութեան, եթէ մեր բոլոր գործերուն և ձգտումներուն ետին չունենանք գերագոյն ուժը, Սէրը, Քրիստոնէական գաւառանքի, բարոյականի ու հաւատքի մայր երակը սէրն է, որուն շնորհիւ անմահ է քրիստոնէական կրօնը և Աւետարանը՝ յաւիտեանապէս չհինցող գիրքը։ Եթէ Աստուած հազար աշխարհներ իսկ ստեղծէր՝ լեցուն մարդերով, և եթէ անոնց սիրտերուն մէջ չկաթեցնէր իր գերագոյն ստորգրելիներէն մին՝ Սէրը, մարդկութիւնը գուցէ մերժէր իր պաշտանքը։ Մեր Տիրոջ սիրոյն վերջնական ու վճռական ապացոյցը եղաւ իր Արիւնը՝ զոր յօժարութեամբ թափեց, մեզ՝ մարդոց փրկութեան համար։ Աշխարհը դարերով առիտաբախտ, փնտռել էր կրօն մը՝ որ մէկ լեզու ունենար՝ սիրոյ լեզուն։ մէկ դաւանանք՝ որ ընդունելի ըլլար ամենուն՝ Սիրոյ Գաւառանքը. մէկ Աստուծո՛ւ Սիրոյ Սէր Աստուծո՛ւ։

Քրիստոնէութիւնը Սիրոյ կրօնքն է և այդ սէրն է որ պէտք է թագաւորէ մեր

տուններէն, դպրոցներէն, ազգային, ընկերային ու կրօնական հաստատութիւններէն ներս, ու Սրբութեան համբոյրը եկեղեցիին մէջ և սէր բոլոր սիրտերուն խորը, Ան որ իր եղբայրը կ'ստէ, մարգասպան է, և ատելութիւնը՝ ծրագիրն է սպանութեան, իր սաղմնային վիճակին մէջ. իսկ սպանութիւնը՝ գործնականացած ատելութիւնը, եթէ ապրիւ կ'ուզէք, սիրեցէք, եթէ ամիւ ու զարգանալ կ'ուզէք, սիրեցէք, ու եթէ կ'ուզէք սիրուիլ ու յաղթել, դարձեալ սիրեցէք. վասնզի Աստուած սէր է և ի գլուխ պատուիրանին, առաքեալին քաջատրութեամբ, դարձեալ Սէր է:

Այսօրուան մարդկութիւնը արդարու թիւն կը փնտռէ ու խաղաղութիւն կ'որոնէ, բայց խաղաղութիւնն ու արդարութիւնը իրան իմնուիլ միայն Սիրոյ վրայ: Ատելութիւնն ու խաղաղութիւնը սակայն չեն կրնար զիրար գտնել և ոչ ալ հաշտուիլ իրարու հետ, առանց խաղաղութեան խորհրդանիշը եղող սիրոյն: Եղբայրասիրտիւնը քրիստոնէական մեծագոյն բարիքն է արդի քաղաքակրթութեան: Սիրել Աստուած ու մարդկութիւնը, ծառայել Աստուծոյ և մարդոց, քրիստոնէական կրօնի և մարդկային բարոյականիշու քաղաքակրթութեան զերգոյն պատուէրն ու պաազամն է, որ անգամ մը ևս ծառայութեան և սրբութեան այս բեմէն կ'ուղղուի ձեզի բոլորիդ:

Արդարութեան, խաղաղութեան և սիրոյ այս պատգամին ընդմէջէն, այս առիթով, կը փափաքեմ որ մեր շնորհակալութեան և երախտագիտութեան զգացումները, միացած մեր սրտաբուխ աղօթքներուն, մատուցուին Ամենակալին՝ արեւշատութեան, երջանիկ ու բարգաւառ կեանքին համար Մեր արդարակորով և իմաստուն վեհապետին՝ Հիւսէյն Թազաւորին, Հաշիմական գերդաստանի բալոր անդամներուն, ու իր բարեխառմ վառաժանութեան կորովամիտ պաշտօնակալներուն, որպէսզի Յորդանանը կարենայ վայելիլ խաղաղութեան և արդարութեան բարիքները տեսալէս, ու մեզ շնորհուի պատեհութիւնը ազատորէն Աստուծային Ս. խորհուրդը և մեր աղօթքները ձայնասփռելու ի սփիւռս աշխարհի ցրուած մեր ժողովուրդին հոգեւոր մխիթարութեան և ի փառս Աստուծոյ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս, յաւիտենից. ամէն:

Հ.

ԴԵՒԵՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԻՆ ՔԱՆԴԻԶՆԵՐԸ

(ՆՐԻԿ ԵՒ ԱՅՍՈՐ)

II

Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին Քրիստոսի արիւնսով զնուած հաւատացեալներու ժողովն է, պատկերաւոր բացատրութեամբ, երկրէն երկիրք բարձրացող ամուր աշտաւակը, Քրիստոսի միասիրտ և միակեղու հաւատացեալներուն: Մեր Եկեղեցին հրեղէն զէնքն է եղած մեր հոգիին, մեր պատմութեան արիւնոտ ծփանքներուն զիմաց, այլ մանաւանդ՝ մեզ իրարու զօրող, անխորտակ մենքի մը վերածող կապը: Այս սկզբունքով, մենք ապրողներս իրարու հետ ըլլալէ յետոյ, միացած կ'ըլլանք նաև մեր փառաւոր նախնիքներուն և անոնց անքակտելի հաւատքին:

Այս սրբազան միութիւնը անհրաժեշտ է թէ՛ դաւանական և թէ՛ բարոյական գետններու վրայ, ինչպէս նաև պաշտամունքի, տարողութեանց, շնորհարաշխութեան, և կանոնական ու վարչական կարգաւորման մէջ:

Հայ Եկեղեցին, իր գոյութեան առաջին օրէն իսկ՝ եղաւ մին այն արմատներէն, որոնց վրայ յետոյ պիտի բարձրանար քրիստոնէութեան հսկայ ծառը: Անիկա Աւետարանի և կէն նոյնիսկ ստացաւ իր կեանքին յոյգը, բոլոր միւս հին և մեծ Եկեղեցիներու կողքին: Անոնց հետ մշակեց և որդեգրեց Քրիստոնէական հաւատքին հրամանակարգ (Dogme) մայր սկզբունքները, և անոնց շարքին վրայ և՛ հզաւ մին անոնցմէ, որոնք յաւէտ կառչած ձեռքին Քրիստոնէական աստուածաբանութեան հնագոյն այն վարդապետութիւններուն, զորս ընդհանուր Եկեղեցին մտածած ու բանաձևած էր, երբ զեռ քիչ մը շատ մարդկօրէն մտածումներ էջին պղտորած իր ներքին կեանքը:

Ներկան անցեալին հետ կապող ամենէն ուժեղ զօրքերէն մին եղած է Հայ Եկեղեցւոյ մէջ՝ աւանդութիւնը, տեսալ մը համայնական յիշողութիւն, որ՝ խառնուած, համաձուլուած ցեղային մտայնութեան հետ՝